

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Dagrun Gunnarson	FE-400	20/582

Saksnr	Utval	Type	Dato
014/21	Formannskapet	PS	09.02.2021

Omstilling i koronaen si tid

KS debathefte 2021, innspel til KS' regionale strategisamling

Vedlegg:

Debattheft 2021

Saksutgreiing:

Oppsummering av saka: KS ønsker innspel til årets debathefte «KS spør - omstilling i Koronaens tid».

Bakgrunn

KS inviterar kvart år kommunane og fylkeskommunane til å gje innspel til dagsaktuelle tema som er presentert gjennom debatheftet. I år omhandlar heftet spørsmål knytt til kommunesektoren sitt handlingsrom og forebygging av ungt utanforskap. Innkomne innspel vil samanstillast og takast med i KS sitt vidare arbeid for kommunal sektor. Omtale av og spørsmål om prioriteringar i det føreståande lønsoppgjeret er i år teke ut av heftet fordi oppgjeret for 2020 ikkje var endelig då debatheftet vart ferdigstilt. Det vil bli sendt ut eit eige debattgrunnlag seinare for å sikre forankring av tariffoppgjeret 2021.

Rådmannen legg med dette fram problemstillingane i debatheftet til politisk handsaming.

Tilstrekkeleg handlingsrom for omstilling?

Utfordringane med å finansiere det offentlege tenestetilbodet vil auke framover, og med koronapandemien aukar utfordringane ytterlegare. Som ein konsekvens forsterkast behovet for omstilling i norsk samfunns- og arbeidsliv. Kommunesektoren har i lang tid hatt eit omstillingsbehov, samtidig leggjer stadig meir komplekse oppgåver press på ressursar – og krev nytenking og innovasjon. Det trengst no andre grep enn rein effektivisering, både for å levere fleire og betre tenester med færre ressursar, og for å møte forventningar frå innbyggjarar og næringsliv. Kommunal sektor er på mange område i førarsetet når det gjeld innovasjon i offentlig sektor, og landstinget la i februar 2020 føringar for KS sitt arbeid på digitaliseringsområdet for å sikre samordning og gjennomføringskraft.

For å kunne tilby gode og relevante digitale tenester til innbyggjarar, næringsliv og frivillige må det offentlege samarbeide på tvers av fagsektorar og forvaltningsnivå. Dette innebærer også endra krav til kompetanse hos leiarar og medarbeidarar. Totalt, vil ei slik betydeleg omstilling auke behovet for lokal friheit til å ta initiativ og løyse felles utfordringar. Lokale løysingar kan vere både meir tilpassa individuelle behov og økonomisk rimeligare enn standardløyisingar fastsatt av Storting og regjering.

Det er breid politisk semje om rammestyring som hovudprinsipp for statleg styring av kommunar og fylkeskommunar, men prinsippet etterlevast ikkje alltid i praksis. Auka økonomisk rammestyring er erstatta av auka juridisk detaljstyring, og nesten halvparten av ordførarane meiner at lovar og

Fedje kommune

nasjonalt fastsatte krav hemmar innovasjon. For å kunne oppretthalde eit lokalt handlingsrom til naudsynt omstilling, er det viktig at nye lovkrav og forventningar strengt tilpassast dei økonomiske rammer sektoren kan få i tida som kjem.

Korleis forebygge og bekjempe ungt utanforskap?

Anslagsvis 120 000 unge mellom 20 og 30 år står utanfor arbeid og skole. Psykiske lidningar er ei viktig årsak til ung uførhet og fråfall fra utdanning- og arbeidsliv. I tillegg veks et aukande antall barn opp i familiar med vedvarende låginntekt. Pandemien har forsterka utfordringa ved at sårbare unge rammast sterkare når økonomien og arbeidslivet rammast. Dette skapar behov for å tenke nytt for å førebygge ungt utanforskap.

Høvet til å sjå dei ulike tenesteområda i samanheng og å skape god samhandling i lokalsamfunnet med utgangspunkt i barn og unge sine behov, gjer kommunane godt eigna til å gje tidlig og tverrfagleg innsats. Tidleg innsats i grunnskolen er avgjerande for framtidig deltaking i utdanning og arbeid, og fylkeskommunane spelar ei nøkkelrolle gjennom ansvaret for vidaregåande opplæring. Innsats knytt til kompetanse og kvalifisering til arbeid er viktig. For kommunesektoren inneber dette både eit ansvar som arbeidsgjevar ved å tilby unge jobb og kvalifisering, og å skape gode tenester for å hindre fråfall. Her krevst eit koordinert samarbeid mellom utdannings-myndigheiter, NAV/velferdstenestene og arbeidslivet. Tilpassa kvalifiseringsløp må utviklast i tråd med arbeidslivet sitt behov. «Partnerskap for radikal innovasjon» er etablert av medlemmane og KS i fellesskap for å løyse kritiske samfunnsutfordringar, og ungt utanforskap er eit prioritert tema. Partnerskapet skal framover sjå på korleis dagens tenesteproduksjon kan og bør endrast.

Seks spørsmål KS ønsker opplyst:

1. Kva er det viktigaste kommunane/fylkeskommunane gjer for å lukkast med naudsynt omstilling?
2. Er det spesielle statlege verkemidlar – i tillegg til kommuneøkonomi - som kommunen/fylkeskommunen opplever er særleg begrensande for omstillingsarbeidet? I så fall, kva?
3. For å sikre handlingsrom for omstilling, kva bør KS særleg gjere framover for å ivareta si rolle overfor medlemmane?
4. Kva er det viktigaste kommunen/fylkeskommunen gjer for å lukkast med å førebygge og redusere ungt utanforskap?
5. Er det spesielle statlege styringsverkemiddel – i tillegg til kommuneøkonomi - som kommunen/fylkeskommunen opplever er særleg begrensande for mogelegheiter til å førebygge og redusere ungt utanforskap? I så fall, kva?
6. For å legge til rette for kommunen/fylkeskommunen sitt arbeid med ungt utanforskap, kva bør KS særleg gjere framover for å ivareta si rolle overfor medlemmane?

Vurdering

Saka vert lagt fram til formannskapet for diskusjon og evt. innspel til KS utan vurdering og innstilling frå rådmannen. Rådmannen ber formannskapet ta stilling til om Fedje kommune ønskjer å bruke tid på tilbakemelding i denne saka.

Forslag til vedtak:

Fedje kommune

Ingen innstilling til vedtak.

Formannskapet - 014/21

F - behandling:

F - vedtak:

Formannskapet tar saka til orientering.
Samrøystes vedteke.